

Geachte heer Boeschoten,

Leusden, mei 2003.

“Hierbij bieden wij u het verslag aan van de Denktank ‘Wie is de Leader van het Landbouwbeleid?’, die op 17 april jl. is gehouden in Amersfoort. Ter inleiding willen wij in deze brief nog even stilstaan bij de belangrijkste beleidssignalen die ons inziens voortvloeien uit deze gedachtenwisseling tussen beleid en praktijk. Het betreft in hoofdlijnen een oproep tot een veel volwassener relatie tussen (rijks)overheid en maatschappelijke spelers in de regio, alsmede een aanbeveling tot een meer integrale en interactieve beleidsvorming die aansluit bij het gewenste multifunctionele gebruik van het landelijk gebied. We zijn natuurlijk graag bereid om met het projectteam Agenda Vitaal Platteland verder te overleggen over de wijze waarop deze suggesties kunnen worden opgevolgd.”

Henk Kieft, namens het landelijke LEADER+ netwerk voor plattelandsontwikkeling.

Bovenstaande brief is opgenomen in het verslag van voornoemde denktank. Harry Boeschoten is project-leider van het team dat de Agenda Vitaal Platteland en het bijbehorende meerjaren-programma in de steigers gaat zetten.

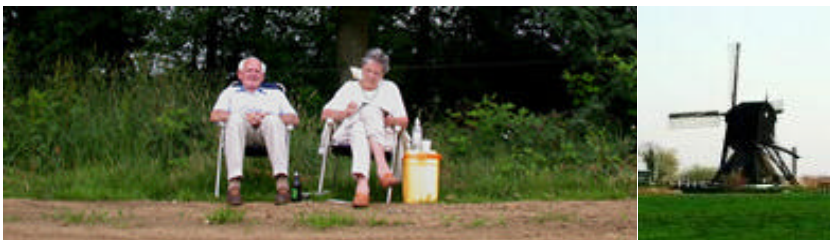
De **suggesties** aan de (rijks)overheid:
1. *Benut sociaal kapitaal in de regio; minder sturen, meer faciliteren en stimuleren: een procesrol!* Een meer structurele en systematische benutting van de kennis en ervaring van de praktijk. Om te kunnen experimenteren en ervaring op te doen, is een faciliterende overheid nodig.

2. *Gewenste integrale ontwikkelingen vitaal platteland:* een verdere

verschuiving van centraal, generiek en verkokerd plattelandsbeleid naar een meer integraal en gebiedsgericht beleid; experimenteren met (vernieuwende) stad-land relaties; het sluiten van kringlopen op regionale schaal.

3. *Het vervolg:* Een **expert meeting** over de nieuwe rol van de rijksoverheid als facilitator, c.q. animator van plattelandsontwikkeling. Een **actie-onderzoek** naar participatieve kennis-ontwikkeling als nieuw fundament voor ontwikkeling én uitvoering van beleid gericht op duurzame plattelandsontwikkeling.

Het volledige verslag van de Denktank is te vinden op www.leaderplus.nl. Denk mee via Forum over de suggesties!!!

Leader en duurzame regionale vernieuwing

Op basis van één landelijke en drie regionale workshops over de Leader-methode merk ik dat de bijdrage van Leader aan duurzame regionale vernieuwing samengevat kan worden in twee met elkaar samenhangende principes:

1. het vinden van *thema's met een 'vliegwiel-werking'* en
2. het opzetten van *levende netwerken*, dwars door de samenleving heen.

Hiermee worden vele partijen met verschillende interesses (economische, sociaal en ecologisch) actief om projecten te realiseren. Het lijkt me een uitdaging voor de LAGs cq. Plaatselijke Groepen om vanuit deze invalshoek naar hun werk en de beoordeling van projecten te kijken. Het lijkt me nog een grotere uitdaging om een aantal succesvolle projecten te analyseren, waarin beide principes blijkbaar een rol hebben gespeeld.

Als je één of meerdere van dergelijke projecten kent, neem dan contact met me op. Deze ervaringen zijn van groot belang en moeten verspreid worden.

Peter van Zutphen leadernetwerk@etcnl.nl (dit artikel staat met voorbeelden op de website)

Omggaan met LEADER lef

Nadat Jan Beekman mij benaderde met de vraag of ik de 'pen wilde overnemen' voor de column voor het volgende netwerkbulletin heb ik er eerst de vorige edities eens bij gehaald. 'Waar hebben zij het over gehad?' In nummer 2 en 3 hebben Geert Gielen en Anita Meijer het over 'LEADER is LEF' en Ellen Kok-Hendriks heeft het in nummer 4 over 'Met proceshulp meer kwaliteit'. Tot slot heeft mijn voorganger Jan Beekman het over 'Het LEADER+ karakter en de regelzucht'. Het zijn allemaal thema's die in meer of mindere mate herkenbaar zijn. Jan Beekman legt mij de vraag voor hoe men elders omgaat met lef, regels en het specifieke LEADER+ karakter.

Bij elders denk ik aan mijn eigen LEADER-gebied, Zuid-Twente, maar ik neem daarin de provincie Overijssel ook duidelijk mee, omdat zij een zeer prominente rol spelen. 'Bij veel overheden wordt de LEADER+ benadering als lastig gezien' en 'LEADER+ wordt door bestuurders en ambtenaren teveel gezien als een van de subsidiepoten'.

Ik ervaar deze beide statements bijna wekelijks zou ik zeggen. In het LEADER-gebied Zuid Twente spelen meerdere Europese subsidies op plattelandsvernieuwing een rol. Daarbij heeft ook de reconstructie van het gebied een grote impact. LEADER+ Zuid Twente komt sinds een jaar meespelen in het toneelstuk 'Plattelandsvernieuwing in Overijssel' en het samenspelen in het toneelstuk wordt wel wat ingewikkelder. Wie speelt welke rol en met wie, en wat was ook alweer de titel van het toneelstuk? Omdat we met de LEADER+ gebieden in Overijssel vallen binnen het zogenoemde 'Europaloket' vallen we ook voor een groot deel onder de regelgeving die men heeft vastgesteld. Die regels zijn vastgesteld vóór de komst van LEADER+ en ook voor de komst van de 3 gebiedscoördinatoren die werkzaam zijn in de 3 LEADER+ gebieden van Overijssel. En vaak valt het niet om mee te acteren in een stuk waarvan je de inhoud niet mede bepaald hebt. De regels zowel binnen de 5 participerende gemeentes en de provincie zijn niet altijd even klantvriendelijk ingesteld. En regelmatig 'breek ik mijn hoofd' erover hoe je binnen je eigen verantwoordelijkheid en op 'eigenwijs' zaken toch 'aan de praat kunt krijgen'. En tevens ook de verantwoordelijkheid daar neer te leggen waar deze hoort, nl. bij mijzelf, de gemeentes, de Plaatselijke Groep en de provincie. Ik oefen veel met de 'spagaathouding'.

Antje Grolleman
LEADER Coördinator
Zuid-Twente
(Overijssel)

Hoe ik omga met lef, regels en het specifiek LEADER+ karakter?

**De nauwe samenwerking met mijn andere beide collega's zoeken en samen kritisch en constructief zijn.*

**De leden van de Plaatselijke Groep en de PG als groep begeleiden (en ook 'opvoeden') naar meer verantwoordelijkheid en assertiviteit.*

**Zaken uitproberen, laten lukken of mislukken (volgens de LEADER+ filosofie) en dan achteraf terugkoppelen. Dit omdat je bij overleg vooraf te druk bezig moet zijn met het 'schieten van de beren van de weg'.*

Kortom, er is in het LEADER+ gebied Zuid Twente, bij de Plaatselijke Groep en in de provincie Overijssel nog veel energie en actie nodig om de LEADER+ benadering als een optimale kans te zien en te ervaren. Wat daarvoor nodig is op plaatselijk niveau vraag ik Carole Schreuder, PG lid Noord-Oost Overijssel.

De 28 Nederlandse LEADER+ gebieden

1. Noardwest Fryslân (ook L II)
2. Lauwersland (ook Leader II)
3. Zuid-West Drente (ook LII)
4. Flevoland (ook LII)
5. Zuidwest Fryslân
6. Waddeneilanden
7. Hoogeland
8. Oldambt
9. Drents-Friese Wold
10. Noordwest Overijssel
11. Noordoost Overijssel
12. Zuid Twente
13. Achterhoek
14. Veluwe
15. Kromme Rijngebied
16. De Waarden
17. De Weidse Veenweiden
18. Leidse Ommelanden
19. Kop en Munt
20. Zuid Hollandse Eilanden
21. Midden Noord Zeeland
22. Zeeuwsch Vlaanderen

23. De Baronie
24. Beerze-Reuzel
25. De Meijerij
26. Peelregio
27. Maasduinen
28. Midden Limburg

Op de website www.leaderplus.nl vindt u van een aantal 28 gebieden een link naar hun eigen website.

LAG-leden En projectvoorstellen

LAUWERSLAND. Tijdens de LEADER workshop 'Van idee naar project' (3 april j.l.) werd een casus ingebracht door Durk Holwerda, projectcoördinator Leader Lauwersland. Een telersgroep in NW Groningen en NO Friesland bestaande uit gangbare landbouwers, 'omschakelaars' en biologische boeren werken samen met burgers in de Vereniging 'Wierde en Dijk'. Knelpunt voor omschakeling van gangbare naar biologische akker- of tuinbouw is de verwachte arbeidsbehoefte bij onkruidbestrijding. Omgeschakelde bedrijven hebben ook niet de geschikte machines. Een project ontstond met als doel: door middel van experimenten en demonstraties op deelnemende bedrijven gangbare boeren te interesseren voor milieuvriendelijk en biologische landbouw.

Wanneer betrek je de LAG erbij? De conclusie van de aanwezigen was dat het zinvol is in het voortraject de landbouwliden van de LAG erbij te betrekken. Het dilemma is in welk stadium? Want een niet rijp voorstel geeft aanleiding tot teveel vragen. En voor een te uitgewerkt voorstel druk je de leden teveel in een rol van projecten-beoordelaars. Het juiste tijdstip vinden is 'fingerspitzengefüh!'. Hoe gaan andere LAGs hier mee om? d.holwerda@fryslan.nl

Tip uit Ierland

In Ierland zijn 36 LAGs, en ingediende projecten m.b.t. plattelands-toerisme zijn het meest populair: ze zouden 200% van het totale 5-jaren budget beslaan. Er worden daarom slechts 1 op de 4 projecten goedgekeurd. Voor landbouw en voor milieu is weinig interesse. Voor het verspreiden van de leerervaringen zijn op een handige manier externe fondsen gemobiliseerd. Een regionale krant produceert tweemaal per jaar een 20 pagina tellend 'Leader-supplement'. De advertenties betalen het supplement en de LAG leden schrijven de artikelen met hulp van het nationale Leader+ netwerk. Iets voor U? Info: michael.ludlow@meathleader.ie

26 juni Workshop Regelgeving

LELYSTAD. Een actieve middag speciaal bedoeld voor Projectleiders en secretarissen van PG/LAG, Provinciale Leader-coördinatoren en medewerkers van de LEADER beheers en betaalautoriteit. Ook POP coördinatoren zullen worden uitgenodigd. Het thema is interpretatie van Regelgeving en Staatssteun. Meer informatie: *Marga de Jong*, Leader netwerk bureau.

Stapvoets vooruit met transnationale samenwerking: Let's KISS - Keep It Smart & Simple (© Joerg Wilke)

De afgelopen weken zijn er een aantal stappen gezet om transnationale en interregionale samenwerking meer op de Leader kaart te zetten: een uitwisselingsbijeenkomst in Marstrand, Zweden (zie verslag op www.leaderplus.nl); overleg met de Europese Commissie en een workshop op 8 mei in Zwolle over dit thema (verslag op de website).

De volgende stappen zijn:

1. Een Nederlandstalige **publicatie** met 6 voorbeelden van transnationale samenwerking en de lessen die daaruit getrokken kunnen worden over de totstandkoming, de aanpak en de knelpunten. Werktitel: Let's KISS.
2. Een tweetal Europese **bijeenkomsten**: 10-12

September in Wales m.n. voor LAG leden om 'zaken te doen' (info: edinaoosko@lrpd.co.uk).
Op 24-25 september in Denemarken gaat het m.n. over de toekomst van de landbouw en hoe verder met het Europees platteland na 2006? (informatie: aat@leaderplus.sdu.dk)

3. Een **koppeling** van de Europese Leader **websites**, zodat u weet:

- ◆ Naam van het land, gebied en LAG
- ◆ Prioritaire thema's
- ◆ Beschrijving van het gebied
- ◆ Ontwikkelingsplan, incl. projecten
- ◆ Projecten waarvoor men partners zoekt
- ◆ Naam, adres, woonplaats, telefoon, etc.
- ◆ Taal(en) die de project eigenaar spreekt

LEADER+ netwerk Nederland Nationaal Netwerk Plattelandsontwikkeling Netwerkbuletin 6

Het L+Netwerkbuletin informeert over activiteiten van het netwerk en wil reflectie over plattelandsontwikkeling bevorderen.

Op deze printversie staan artikelen kort vermeld; voor volledige tekst zie website onder 'Nieuwsbrief'. Het netwerkbuletin verschijnt gemiddeld eens per 6 weken en wordt gemaakt door het netwerkteam.

Leader+ netwerkteam. Postbus 64,
3830 AB Leusden.
T: 033 43 26 090.
E: leadernetwerk@etcnl.nl
W: www.leaderplus.nl

VNG Jaarcongres 2003: gemeenten in het groen

"Groen kleurt de gemeente. Groen is het rustpunt tussen al het rood in een hectische maatschappij. Groen heeft niet alleen immateriele waarde maar kan voor een gemeente ook wel degelijk materiële voordelen hebben." Burgemeesters en wethouders van Gemeenten, de leden van Vereniging Nederlandse Gemeenten krijgen op 17 en 18 juni a.s. in Tynaarlo (Drente) een uitdagend programma aangeboden. 's Ochtends over 'de basiswaarden van groen' en deelcongressen in de middag.

De deelcongressen gaan over:
1 Planning en financiering van rood en groen'
2 Recreatie, een bedreiging voor de natuur?
3 Cultuurhistorie als meerwaarde voor de ruimtelijke inrichting van het landelijk gebied

4. Groen is goed voor gezondheid en economie
5. De gemeente en het landelijk gebied van de toekomst
6. De vogel- en habitat richtlijn in de gemeentelijke praktijk
7. Van veehouderij naar verslavingszorg
8. Regiovisie Groningen-Assen en GIOS
9. Groen en blauw geven kleur aan verstedelijking
10. Blijft het landelijk gebied bereikbaar?
11. De groensector: een gezonde sociale werkvoorz.
12. Kunst in het part, het park als kunst.
13. Succesvol handhaven in het buitengebied
14. De groene vrijwilliger
15. Behoud en ontwikkeling van landgoederen.

Meer informatie: www.vng.nl